

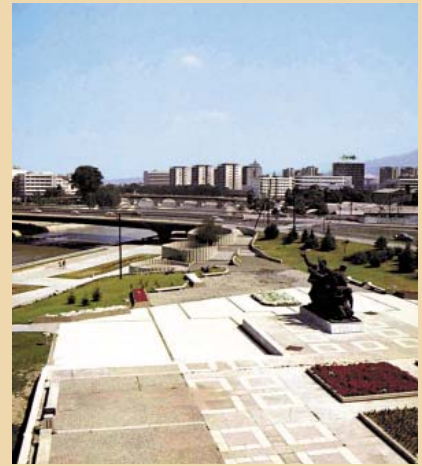

SPOMENI CI

СТАРОТО И НОВОТО ДА БИД

Кога по многу години (современава приказна почнува како некоја дамнешна сказна), решивме конечно да обновиме некои од старите и легендарни скопски објекти, неочекувано се најдовме во дилема - каде всушност да биде нивната локација? Бидејќи конкретно станува збор за зградата на Стариот народен театар, се отвори прашањето - дали тој да биде на местото каде што се наоѓаше пред катастрофалниот земјотрес или на некоја нова локација, на пример, на скопскиот плоштад?

Навидум дилемава и не изгледа така тешка и се чини сосема прстодушна, иако таа всушност навлегува во срцето на нашата долгогодишна урбанистичка и урбанистичко-архитектонска зашпаност. Во еден град во кој речиси половина век не се најде начин како да се возобнови некој од старите препознатливи објекти ниту тоа да се направи со урбанистичкиот лик на центарот на градот, сега одеднаш навистина е исклучително тешко такво нешто да се вклопи во постојниот амбиент. Ако долгорочно се водело сметка и се конципирал соодносот меѓу старото и новото, ако благовремено се осмислувал просторот на поширокиот центар, сега сигурно немаше да се најдеме во ваква ситуација.

јотресот. Локацијата на театарот на десната страна од реката Вардар предизвикува слични дилеми како и неговото сместување во стариот амбиент.

Скопскиот плоштад веќе со години, исто така, е запустен и "соголен" без никакви урбанистички интервенции соод-

Но, да тргнеме од конкретниот пример и да ги разгледаме и двете можности за локацијата на обновениот "стар нов театар".

Ако тој се лоцира на неговото "вистинско" место на коешто бил изграден во 1927 година, а е урнат по земјотресот во 1963 година, очигледно дека нема да се "чувствува" сосема пријатно во овој амбиент. Еве и зошто. Стариот театар бил лоциран во Еврејското маало покрај Вардар, меѓу Камениот мост и Тврдината, се наоѓал во близина на црквата "Св. Димитрија", а и егзотичното дрвено или Театарско мовче од другата страна на реката излегувало пред него на пасажот "Ароести". Како што може да се забележи и од овој краток опис, театарот бил сместен во еден исклучителен амбиент, преполн со стара архитектура,

со свои стари градски бои и мириси, кои на објектот му давале своевиден "дополнителен" шарм и убавина.

Од архитектонско - естетски аспект, што би се случило денес ако објектот се постави во истиот амбиент? Всушност, парадоксот, да не речеме апсурдот, се состои токму во тој амбиент - запустен, урбано осакатен и необновен, со години "отпишуван", веројатно со оправдување дека тука се наоѓа Меѓуградската автобуска станица. Поставен во таа празнотија, на таквиот театар тешко би му "помогнала" близината на Тврдината (уште помалку бараките на "Комуналец") ниту, пак, релативната оддалеченост на спомнатата црква. Соголеноста на тој простор е "убиствена" и тешко дека ќе ја надополнат некои останати ретки, стари препоз-

натливости. Значи, треба да се размислува и за некои други градби, дополнителни содржини кои би претставувале функционална естетска целина со "новиот стар објект". Кога и дали тоа ќе се случи, се

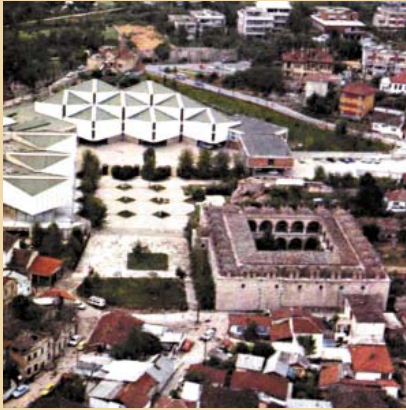
разбира, никој не знае, иако постојат идеи како да се реши тој поширок простор.

Обратно, да ги разгледаме предностите и недостатоците на локацијата на Стариот театар во амбиентот на денешниот плоштад, на местото на некогашниот Офицерски дом, односно Бурмали џамијата. Џамијата била урната во 1925 година, а Офицерскиот дом, исто како и стариот театар, бил урнат во годините по зем-

ветни за еден центар на град. Добро е што деновите тој се реновира, но неговата околина, со мали исклучоци, со години соодветно урбанистички не е решавана. Значи, се судруваме со проблем кој е сличен како и запустеноста наречена "Меѓуградска автобуска станица". Но, конкретно да видиме како би изгледала "практичната" локација на театарот на местото на некогашниот Офицерски дом.

АТ ВО ХАРМОНИЧНА ЦЕЛИНА

Во негова близина би се наоѓала модерна, всушност ултрамодерна градба, како што се објектите на Македонските телекомуникации и поштите. Едни до други, театарот и телекомуникациите, ќе одат ли овие објекти заедно, ќе се дополнуваат или сосема меѓу-

себно ќе се исклучуваат? Во секој случај, ризикот е голем, иако можеби во светот ќе се пронајдат некои слични ситуации.

Дополнителен проблем претставува фактот дека сега, со реставрацијата на плоштадот, до полн израз доаѓаат новите згради кои се во фаза на изградба, на дел од празниот простор од улицата "Орце Николов" кон хотелот "Јадран". Тие исто така имаат ултрамодерни стакла и линии, кои веќе почнуваат да доминираат со тој простор. Како тук "ќе легне" зградата на театарот е прашање кое содржи голема доза на ризик. Од друга страна, пак, "мала олеснителна околност" можат да бидат и некои од постарите објекти во близината, Ристикевата палата, старата зграда на ресторанот "Метропол" (бивша "На-Ма"),

дел од зградата на некогашниот хотел "Македонија" (денешен "Лондон").

Но, сè тоа, по сè изгледа, е премалку за утеша. Ресторанот "Метропол" и Стоковната куќа се модерни градби. А убавицата Арапска куќа, со новите градежни проекти, за жал, сосема ја затворивме, обезличивме, и таа тешко дека би можела да биде во било каков "дослух" со архитектурата на стариот обновен театар ако би го поставиле на тоа место.

Се разбира, локацијата на плоштадот би имала свои други предности. Се работи за центарот на градот, за простор со голема фреквенција. Во тој случај, во иднина, некои од урбанистичките решенија би можеле да се "прилагодат" со соодветни содржини, кои иако во индиректна врска, сепак биле функционални "со мес-

тото и улогата" на новиот објект на театарот во центарот.

Како што може да се забележи, и двете решенија не се идеални, за нив се неопходни дополнителни проекти и содржини, бидејќи за ваквите можности со години никој досега навремено не размислувал. Тешко е преку ноќ да се оствари една ваква сакана цел. Но, тоа не значи дека ситуацијата е песимистичка и нерешлива. Идеја ни беше да укажеме дека треба многу внимателно да се постапи, за да не се дозволи старото и новото хаотично и нефункционално да се мешаат... На тој начин, со реставрацијата на старите објекти, би добиле многу малку или ништо, што секако никој не го посакува.

**НЕДЕЛНИКОТ "МАКЕДОНСКО СОНЦЕ" И ИЗДАВАЧКАТА КУЌА "ТАБЕРНАКУЛ" ВО ЗАЕДНИЧКА АКЦИЈА! МАКЕДОНСКИ КЛУБОВИ И ЦРКОВНИ ЗАЕДНИЦИ ОД ДИЈАСПОРАТА, ОСНОВНИ И СРЕДНИ УЧИЛИШТАТА ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ИСПРАТЕТЕ НИ ВАШИ НЕСЕКОЈДНЕВНИ И ИНТЕРЕСНИ НАПИСИ ЗА СВОИТЕ АКТИВНОСТИ, ПРОЕКТИ, ПОСТИГНУВАЊА И СЛИЧНО. ЌЕ ИМАТЕ МОЖНОСТ ТОКМУ ВИЕ ДА ДОБИЕТЕ КОМПЛЕТ КНИГИ ОД "ТАБЕРНАКУЛ", КОИ ЕДНАШ МЕСЕЧНО ЌЕ ИМ СЕ ДОДЕЛУВААТ НА НАЈУСПЕШНИТЕ, НАЈДОБРИТЕ И НАЈВРЕДНИТЕ. ЗА ВАШИТЕ АКТИВНОСТИ ИНФОРМИРАЈТЕ НÈ ПО ЕЛЕКТРОНСКИ ПАТ ИЛИ ПО ПОШТА!
УЛ. "ЛЕНИНОВА" БР. 87, 1000 СКОПЈЕ REDAKCIJA@MAKEDONSKOSONCE.COM**

Табернакул е првата приватна издавачка куќа во Р. Македонија, основана 1989 година. Денес е една од водечките издавачки куќи во Македонија. Нејзина главна ориентација е објавување на дела од областа на филозофијата, теологијата, како и од историјата на нашата култура и уметност.

Од 1998 година Табернакул започнува со издавање учебници за основно, а потоа и за средно образование. Со изборот на авторските тимови, нивниот пристап и со новиот графички дизајн, Табернакул се обидува да воспостави нови, повисоки стандарди во македонското учебникарство.

ТАБЕРНАКУЛ

31 15 329; 31 27 073
книжарница 31 33 058

contact@tabernakul.com.mk
www.tabernakul.com.mk

Библиотека ТЕМЕЛНИЦИ

Во 2002 година Табернакул ја започна библиотеката „Темелници“ со цел да ги обедини под еден знак најдобрите и најзначајните дела во македонското творештво. Во оваа библиотека досега се излезени: „Избрани дела“ од Петре М. Андреевски, „Собрани драми“ од Горан Стефановски, „Собрана лирика“ од Блаже Конески и „За македонците работи“ од Крсте П. Мисирков.

